

VI SPILLER PÅ LAG

1 **Arbeidsprogram 2023-2027**

2 **Innlandet Arbeiderparti**

3 Arbeiderpartiet bygger Innlandet

4 Arbeiderpartiet er fundert på verdiene frihet, likhet og solidaritet, og vårt mål er
5 at folk kan leve trygge og meningsfulle liv. Politikk er lagarbeid. Vi skal derfor
6 bygge sterke fellesskap, som utjevner sosiale forskjeller og gir frihet for alle.

7 De siste årene har vært preget av en global pandemi og krig i Europa. En urolig
8 og krevende tid fordrer både ansvarlighet og nytenking av folkevalgte ledere.
9 Verden står overfor utfordringer knytta til økende forskjeller, inkludering, klima
10 og digitalisering. Mange av løsningene på disse utfordringene har vi i Innlandet.

11 Dette arbeidsprogrammet omhandler i hovedsak fylkeskommunens oppgaver:
12 videregående opplæring, tannhelse, kultur, idrett og friluftsliv, kulturarv, veg og
13 kollektivtrafikk, samt næring, planer og andre samfunnsutviklingsoppgaver. Vi
14 legger FNs bærekraftsmål til grunn, og skal bidra til å oppfylle disse. Derfor skal
15 vi arbeide for å utjevne forskjeller, utdanne nye generasjoner, skape grønne
16 arbeidsplasser og bygge nødvendig infrastruktur. Det handler om å ta i bruk
17 kompetansen og ressursene. Den røde tråden for å lykkes er arbeid.

18 Vi har sterke røtter og en stolt historie, som gjør oss trygge på vegen framover.
19 Innlandet skal være et sted der alle kan være seg selv og realisere sitt potensial.
20 Partier må ikke sette folk opp mot hverandre. Vi ønsker å bidra til at vi spiller på
21 samme lag, på tvers av by og land. Det er nøkkelen til suksess for fylket vårt.

22 «Vi forsto tida vi levde i og ga svar folket trodde på», sa Trygve Bratteli. Det har
23 inspirert oss i programarbeidet. I dette arbeidsprogrammet innleder vi hvert
24 kapittel med en konkret, usminka situasjonsbeskrivelse, som vi gjennom offensiv
25 og visjonær politikk må løse. Vi ønsker på denne måten å gi tydelige svar og
26 politiske løsninger på disse aktuelle utfordringene.

27 **Innlandet Arbeiderparti går til valg på sju prosjekter for neste periode:**

28 Vi skal styrke Innlandets synlighet og posisjon.....	3
29 By og land – vi står sterkere sammen.....	6
30 Et solidarisk og inkluderende samfunn.....	9
31 Utdanning i tråd med arbeidslivets behov	13
32 En offensiv og aktiv arbeidslivspolitikkk	15
33 Et nødvendig taktskifte i klimapolitikken	16
34 Innlandet – Norges naturlige knutepunkt.....	19

35

36 Vi skal styrke Innlandets synlighet og posisjon

37 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
38 *Innlandet er ikke synlig nok nasjonalt. Vi har fantastiske ressurser som ikke blir utnyttet godt*
39 *nok til å skape verdier lokalt. Vi må jobbe systematisk for å øke kunnskapen om fylket vårt,*
40 *særlig hos nasjonale beslutningstakere, for å få mer gjennomslag og skape vilje til å satse på*
41 *våre eventyrlige muligheter.*

42 Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for Innlandet. Gjennom et tett og godt
43 samarbeid på tvers av kommuner, fylket og staten, skal vi gjennomføre tiltak som
44 setter Innlandet og våre fortrinn på den politiske dagsorden.

45 Allianser og samarbeid

46 Innlandet fylkeskommune skal være en aktiv samfunnsutvikler, som spiller på lag
47 med alle relevante aktører. Lagarbeid er å jobbe sammen for å oppnå felles mål.
48 Vi bygger en bedre framtid sammen fordi vi får til mer i lag med andre enn det
49 vi gjør hver for oss. Vi skal skape gode allianser regionalt, nasjonalt og
50 internasjonalt, og vi skal synliggjøre Innlandets kvaliteter og muligheter.

51 Som en stor grenseregion har vi gode muligheter for å etablere nye interreg-
52 prosjekter. Med økt internasjonalt samarbeid kan det utløses finansiering og ny
53 kunnskap som bidrar til å realisere våre eventyrlige muligheter i Innlandet.

54 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 55 • Være pådrivere for at Innlandet fylkeskommune bidrar aktivt gjennom
56 partnerskapsavtaler for å sikre en konstruktiv dialog med kommunene,
57 som er fylkeskommunens viktigste samarbeidspartner
- 58 • Prioritere det regionale partnerskapet for å sikre felles stemme inn mot
59 nasjonale myndigheter og beslutningstakere
- 60 • Utvide og utvikle samarbeidene om areal- og transportplanlegging (ATP) i
61 alle deler av fylket, som er et verktøy for å samle kommunene, næringsliv,
62 Statens vegvesen og fylkeskommunen rundt samme bord for felles retning
63 og tiltak
- 64 • Inngå tettere samarbeid med nabofylker, -län og andre relevante
65 alliansepartnere innenlands og utenlands, og styrke det internasjonale
66 samarbeidet gjennom blant annet Interreg Norge-Sverige

67 Bygge på kultur og tradisjoner

68 Skal du bygge framtida er det viktig å kjenne historikken. Innlandet har et rikt
69 mangfold av kulturminner med historisk verdi. Fylkeskommunen har et viktig
70 ansvar for å ta vare på kulturarven. Det gjør vi best med aktiv forvaltning.

71 Fylket vårt byr på opplevelser i verdensklasse. Kultur gjør livene våre rikere og
72 fylket mer attraktivt. Kultur skaper bolyst og kreativitet, og er en arbeidsplass for
73 mange og et grunnlag for næringsutvikling. Vi vil gi et kulturløft ved å styrke det
74 profesjonelle miljøet, støtte frivilligheten og gjøre kultur tilgjengelig for alle.

75 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 76 • Tilrettelegge for lokal formidling av historie, musikk og kultur
- 77 • Sikre og bevare den immaterielle kulturarven, det vil si levende tradisjoner
78 og tradisjonell kunnskap som blir overført mellom folk
- 79 • Ta vare på verdifulle kulturminner, og finne nye muligheter innen
80 kulturarven for verdiskaping og formidling
- 81 • Støtte og utvikle det rike mangfoldet av museer i hele fylket
- 82 • Forsterke spill- og filmmiljøene i regionen, og øke aktiviteten gjennom
83 Østnorsk filmsenter, Filminvest og Eastern Norway Film Commission
- 84 • Fremme lokale kunstnere og fortsette å gi tilskudd til kunstnerresidenser,
85 for å styrke grunnlaget for at kunstnere kan bo og arbeide i Innlandet
- 86 • Bygge videre på Teater Innlandet som hele fylkets teater
- 87 • Videreutvikle Musikk i Innlandet for det profesjonelle musikklivet
- 88 • Jobbe for økt forutsigbarhet for våre kulturelle knutepunkt Festspillene i
89 Elverum, Peer Gynt på Gåå og Norsk Litteraturfestival på Lillehammer

90 **Besøksdestinasjonen og arrangørfylket**

91 Innlandet er Norges matfat, og det bør i større grad møte våre besøkende. I
92 landets største landbruksfylke produseres det kjøtt, fisk, grønnsaker, egg, melk,
93 frukt og det som hører til på matfatet. Vi har lange og rike tradisjoner innen
94 matproduksjon og matforedling som en del av vår identitet og stolthet.

95 Innlandet er en attraktiv møteplass for folk fra hele verden. Vi har arenaer,
96 opplevelser, kompetanse og råvarer for næringsliv, store institusjoner og kultur-
97 og idrettsmiljøer. Våre naturlige forutsetninger og arrangementserfaring gjør det
98 enkelt å legge store arrangementer hit.

99 Reiselivet er en av verdens raskest voksende næringer. Derfor må vi bygge på
100 opplevelser som mål for reisen, fordi Innlandet byr på storslått natur, god
101 lokalmat, historiske kulturminner og et rikt kulturliv. Våre destinasjoner er
102 attraktive for ferierende fra inn- og utland, og vi har attraksjoner som er blant
103 Norges best besøkte. Innlandet er også landets største camping- og hyttefylke.
104 Det gir verdifullt grunnlag for lokalt næringsliv.

105 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 106 • Gjøre fylket enda mer attraktivt for besøkende og deltidsinnbyggere
- 107 • Stimulere til helårsdestinasjoner, fordi helårsarbeidsplasser er viktig for å
- 108 tilby ansatte fulle stillinger, fast arbeid og gode arbeidsvilkår
- 109 • Utvikle samarbeidet med de regionale destinasjonsselskapene og legge til
- 110 rette for bredere samarbeid i reiselivet
- 111 • Bidra til opplevelser og attraksjoner langs de nasjonale turistvegene
- 112 • Utvikle og markedsføre sykkel- og vandrerrutene våre, som for eksempel
- 113 Pilegrimsledene, Kongevegen og Finnskogleden
- 114 • Stille krav om servering av lokalmat i egne kantiner og til arrangement,
- 115 konferanser og festivaler i fylket som mottar fylkeskommunal støtte
- 116 • Bidra til å bygge oppunder og utvikle sterke merkevarer knytta til
- 117 arrangementer, som Birkebeinerarrangementene og Femundløpet
- 118 • Støtte arbeidet for olympiske og paralympiske vinterleker til Innlandet,
- 119 basert på nøkternhet og innenfor miljømessige forsvarlige rammer, i
- 120 tillegg til å arbeide for at flere store arrangementer legges hit

121 **Sterke institusjoner med faglig kvalitet**

122 Mange statlige institusjoner har tung tilstedeværelse i vår del av landet. Vi skal
123 forsterke partnerskapet med næringslivet, kommunene og forsknings- og
124 utviklingsmiljøer. Samtidig skal vi støtte oppbygging av sterke fagmiljøer i
125 Innlandet. Kvalitet i forskning og høyere utdanning er avgjørende for hvor godt
126 vi lykkes. Vi skal derfor støtte og utvikle utdanningsinstitusjonene våre.

127 Vi skal ha et godt offentlig helsevesen som gir alle et likeverdig helsetilbud. Det
128 må investeres betydelig i spesialisthelsetjenestene i Innlandet, for å sikre faglig
129 kvalitet og moderne utstyr. Prehospitaltjenester er viktig for beredskapen, og
130 de desentraliserte tilbudene må forsterkes og utvikles i takt med tida vi lever i.

131 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 132 • Være pådriver for statlige selskapers tilstedeværelse i Innlandet, og
- 133 utflytting av statlige arbeidsplasser til Innlandet
- 134 • Forsterke NTNU på Gjøvik, blant annet gjennom målretta felles innsats for
- 135 at det opprettes medisnutdanning
- 136 • Støtter at Høgskolen i Innlandet blir universitet, og at porteføljen styrkes
- 137 med blant annet en master i rettsvitenskap
- 138 • Arbeide for at det blir investert i moderne spesialisthelsetjenester av god
- 139 kvalitet, og at flere tjenester kan desentraliseres til mindre sykehus,
- 140 distriktpsikiatriske og lokalmedisinske sentre
- 141 • Etablere en ny luftambulansebase i Elverum

142 By og land – vi står sterkere sammen

143 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
144 *Rundt om i Innlandet har mennesker, bedrifter og kommuner ulike syn og interesser basert på*
145 *hvor en befinner seg. Vi har i dag en by-land-konfliktlinje mellom distriktene og mjøsområdet,*
146 *som hemmer oss i å jobbe konstruktivt sammen. For å lykkes med å utvikle Innlandet, må vi*
147 *forene kreftene og lykkes med både nasjonal og regional distriktspolitikk.*

148 Arbeiderpartiet skal gi de ulike regionene i Innlandet redskaper til å dyrke sine
149 fortrinn og gi rom for vekst. Vi skal se mulighetene som ligger i forskjellene
150 mellom by og land. Levende byer og bygder får vi dersom vi evner å se hvordan
151 hele fylket kan utvikles og spille hverandre gode. Med gode tjenester og trygg
152 teknologi skal vi ivareta livskvaliteten til innbyggerne i hele Innlandet.

153 **Arbeidsplasser i hele fylket**

154 En jobb å gå til gir folk trygghet og frihet i hverdagen, og er en forutsetning for
155 bosetting. Vi skal derfor føre en aktiv næringspolitikk i alle deler av Innlandet.
156 Fylkeskommunen skal være koblingsboksen mellom de ulike aktørene. Vi vil
157 støtte opp om gründere og bedrifter som ønsker å skape arbeidsplasser. For å
158 løfte distriktene er det særlig viktig å satse på landbruket, industrien og
159 reiselivet, med de ringvirkningene det også gir for andre næringer lokalt.

160 Landbruket gir livskraft til fjell- og flatbygdene. Innlandet har en mangfoldig
161 bruksstruktur, og det ønsker vi å bevare og utvikle. Her produserer vi trygg og
162 ren mat, med minimal bruk av sprøytemidler og antibiotika. Klimaendringer og
163 knapphet på mat gjør landbruket enda viktigere i årene som kommer. Vi må
164 derfor satse på bonden, gjennom bedre rammevilkår for næringa. For å sikre
165 aktiv bruk av beiting i utmark krever det ei forsvarlig rovdyrforvaltning. Vi ønsker
166 å utnytte jorda vår best mulig, legge grunnlag for tilstrekkelig og trygg mat, og
167 skape gode lokalsamfunn.

168 Industrien konkurrerer i et globalt marked, og derfor vil trender som bærekraft
169 og digitalisering bety stadig mer. Det at vi kan tilby overskudd av ren vannkraft,
170 sammen med kompetanse på moderne industri, bør vi utnytte for å tiltrekke oss
171 ny industri. Da må vi tilby gode tomter med moderne infrastruktur. Industrien
172 bidrar til at vi klarer omstillingen med digitalisering og robotisering.

173 Digitalisering åpner for nye løsninger, men teknologien må skape flere jobber
174 enn den tar. Innlandet har gode IKT-miljøer, blant annet landets fremste innen
175 spillteknologi. Disse må kobles på flere deler av næringsliv og samfunnsliv.
176 Utviklingen i helsesektoren tilsier at vi blir færre som skal levere tjenester til flere
177 samtidig som kravene blir høyere. Da kan mye løses med å ta i bruk ny teknologi,
178 som vil kunne frigjøre ressurser til flere varme hender.

179 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 180 • Skape flere jobber ved å ta i bruk hele virkemiddelapparatet med blant
- 181 annet regionale utviklingsmidler, næringsfond, Innovasjon Norge, Klosser,
- 182 Skåppå, Vaager og næringshagene i fylket
- 183 • Øke selvforsyningsgraden med økt matproduksjonen på norske ressurser
- 184 • Støtte opp om det innovative landbruket, og styrke forskningsmiljøene
- 185 • Kreve sterkere lokal og regional myndighet innen rovdyrforvaltninga, med
- 186 fokus på forebyggende tiltak og at vedtatte bestandsmål følges opp
- 187 • Bruke innkjøpsmakta til å investere i prosjekter med økt bruk av tre og til
- 188 å prioritere størst mulig grad av lokale råvarer
- 189 • Stimulere til industrialisering, som kan bidra til at flere av råstoffene fra
- 190 regionen kan videreføres her og ikke bare gå til eksport
- 191 • Bidra til økt norsk legemiddelproduksjon, basert på miljøene i Elverum
- 192 • Støtte kompetansebedrifter som bidrar til innovasjon og nyskaping
- 193 • Være en offensiv støttespiller for industrien, og bidra til å videreutvikle de
- 194 sterke industrimiljøene vi har i fylket vårt

195 **Distriktene er viktig for et tryggere samfunn**

196 Samfunnssikkerheten blir stadig mer kompleks å ivareta, med økende uro,

197 mennesker på flukt og pandemi. Klimaendringene gir oss flere utfordringer

198 knyttet til flom, ras og utnyttelse av matjord. God klimapolitikk er derfor god

199 distriktspolitikk. Det må være pålitelige teknologiske løsninger som ivaretar

200 samfunnssikkerheten og det trengs økt kompetanse på dette i framtida.

201 Vi er opptatt av at Norge må styrke totalberedskapen og forsvarsevnen, og her

202 kan Innlandet bidra positivt. Cyber- og informasjonssikkerhet er viktig i et stadig

203 mer digitalisert samfunn. Forsvaret er viktig for å sikre tryggheten i samfunnet,

204 og representerer et betydelig antall arbeidsplasser i Innlandet.

205 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 206 • Sikre bærekraftige og pålitelige løsninger når det gjelder infrastruktur,
- 207 forebygging og å redusere konsekvensene av klimaendringene
- 208 • Videreutvikle Østerdal garnison som et kraftsenter for Hæren, og legge til
- 209 rette for etablering av en Brigade Sør
- 210 • Satse på rekruttskolen og utvikle Heimevernstaben på Terningmoen leir
- 211 • Styrke Heimevernet og Heimevernets våpenskole på Dombås
- 212 • Være pådriver for å bevare og utvikle Sivildforsvarets anlegg på Starum
- 213 • Utvikle kompetansemiljøene innen cyber- og informasjonssikkerhet,
- 214 herunder forsterke Cyberforsvaret på Jørstadmoen og miljøene på NTNU

215 **Desentraliserte tjenester**

216 Fylkeskommunen skal gi alle innbyggerne likeverdige tjenester av høy kvalitet. Vi
217 skal bidra til utjevning av forskjeller mellom by og land, og er opptatt av at
218 tjenestene tilbys desentralisert. Alle elever har rett til god utdanning uavhengig
219 av hvor i Innlandet du bor. Derfor ønsker vi en desentralisert skolestruktur. Det
220 samme gjelder tannhelse, det er viktig for at alle. Vi vil at alle barn og ungdom
221 skal få et godt tannhelsetilbud i nærheten av der de bor.

222 Godt utbygd infrastruktur gir bedre muligheter for desentralisering. Vi vil derfor
223 satse på å oppgradere fylkesveger i alle regioner i Innlandet. Bussen må gå ofte
224 nok til at det oppleves som et reelt tilbud, først da vil den bli brukt. Der det ikke
225 er grunnlag for tradisjonelle bussruter må fylkeskommunen utvikle nye tilbud.

226 Det store flertallet av fylkeskommunale arbeidsplasser er fordelt utover hele
227 Innlandet, men det er et potensial for økt synlighet og tilstedeværelse fra det
228 øvrige virkemiddelapparatet. Nye Innlandet fylkeskommune skal legge til rette
229 for at fagfolk oftere og mer systematisk er fysisk ute i kommunene.

230 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 231 • Bruke digitale løsninger og innovasjon for å få mer bærekraftige
232 lokalsamfunn, med vekt på å gi distriktene et løft
- 233 • Bidra til å realisere ambisjonene i Hurdalsplattformen, og være en aktiv
234 part for å inngå bygdevekstavtaler og regionvekstavtaler i Innlandet
- 235 • At fylkeskommunen skal være mer synlig ute i distriktene, og aktivt koble
236 sammen ulike aktører for å ivareta at lokale interesser ivaretas og bidra til
237 utvikling i alle deler av fylket
- 238 • Fortsette å ha et godt samarbeid med Innlandet sine to regionalparker
239 Valdres Natur- og Kulturpark og Finnskogen Natur- og Kulturpark
- 240 • Legge til grunn en desentralisert skolestruktur, og utfordre tradisjonelle
241 modeller med nye måter å tilby utdanning på i distriktene
- 242 • Utvikle nasjonal politikk for kollektivtransport i distriktene, og bidra til
243 innovative, nye mobilitetsløsninger som fungerer i et spredtbodd fylke
- 244 • Fortsatt jobbe for en desentralisert tannklinikkstruktur, med et
245 kompetansesenter i Elverum og tilbud om kjeveortoped flere steder

246 **Bredbånd til alle**

247 Bredbånd er helt grunnleggende for oss og er en forutsetning for å dekke både
248 kommuners, næringslivets og den enkelte innbyggers behov. Men i Innlandet har
249 mange for dårlig dekning. Dette er et statlig ansvar, men det bygges ikke raskt

250 nok. Det fører til at vi nå ser et digitalt klaseskille der mange husstander og
251 bedrifter har store utfordringer. Derfor må fylkeskommunen sammen med
252 kommuner og de kommersielle aktørene bidra til å fylle dette behovet.

253 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 254 • Oppfylle målsettingen om at alle fastboende skal ha tilgang til bredbånd,
255 og jobbe aktivt for å påvirke staten til å gjennomføre en reform for å sikre
256 utbygging i hele landet
- 257 • Være pådriver for å oppfylle Arbeiderpartiets lovnad om å sette av 500
258 millioner kroner til bygging av bredbånd i statsbudsjettet
- 259 • Bidra med regionale midler til utbygging av bredbånd og koordinere
260 prosjekter for å bistå kommunene med søknader

261 Et solidarisk og inkluderende samfunn

262 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
263 *Det er en lang veg å gå før vi er et inkluderende samfunn der alle er med på alle måter. Altfor*
264 *mange i arbeidsfør alder står utenfor arbeid eller utdanning. Av ulike grunner er det fortsatt*
265 *for mange som ikke gjennomfører videregående opplæring, og hele 70 prosent av elever med*
266 *nedsett funksjonsevne opplever å ikke være integrert i fellesskapet på skolen.*

267 Arbeiderpartiet vil ha et varmt og inkluderende samfunn. Vårt mål er at folk kan
268 leve trygge og meningsfulle liv, uansett hvem du er og hva slags bakgrunn du har.
269 I et inkluderende samfunn er universell utforming en selvfølge. Vi skal bygge
270 sterke fellesskap som utjevner sosiale forskjeller og gir frihet for alle.

271 **Inkludering i utdanning og arbeid**

272 Innlandet skal være et inkluderende samfunn. Nøkkelen til inkludering er et
273 velutviklet arbeidsliv med plass for alle. Dette gir sosial og økonomisk trygghet.
274 Et mangfoldig og inkluderende arbeidsliv vil skape tilhørighet og trivsel, og
275 utjevne forskjeller. Altfor mange står uten arbeid. Vi vil føre en politikk som
276 bidrar til at særlig ungdom, innvandrere, uføre som står utenfor arbeidslivet, blir
277 inkludert. Gode tiltak for disse gruppene kan gi en arbeidsressurs som vil kunne
278 dekke framtidig behov for arbeidskraft, samtidig som hver enkelt blir en del av
279 det fellesskapet en arbeidsplass fører med seg.

280 Barn og unge er Innlandets framtid. Vi må sikre gode oppvekstvilkår slik at de
281 opplever omsorg og utvikling, det er beste forebyggingen mot utenforskap. Det
282 er viktig å redusere ulikheter knyttet til grunnleggende sosiale forhold som
283 utdanning og økonomi. Vi trenger et godt samarbeid mellom offentlige
284 myndigheter, næringsliv og frivilligheten. Slik kan flere oppleve økt tilhørighet og
285 deltakelse i samfunnslivet. Vi må ivareta det flerkulturelle perspektivet, slik at

286 minoritetsgrupper ikke faller utenfor. Vi må forsterke arbeidet med å inkludere
287 mennesker med nedsatt funksjonsevne i skole, gjennom blant annet tilstrekkelig
288 pedagogisk kompetanse.

289 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 290 • Gjennomføre tiltak og jobbe for brede samarbeid som gjør det mulig for
291 en større del av arbeidskraftreserven å ta del i arbeidslivet
- 292 • Gi alle tilgang på utdannings- og aktivitetstilbud, og samarbeide tett med
293 NAV om tiltak som bidrar til inkludering og deltakelse, særlig unge
- 294 • Følge opp elever som trenger det gjennom tilrettelagt undervisning, så de
295 kan gjennomføre et utdanningsløp og senere delta i arbeidslivet
- 296 • Sikre bedre overganger i opplæringsløpet, og særlig øke kunnskapen om
297 elever med minoritetsbakgrunn og nedsatt funksjonsevne
- 298 • Ha en forsterket språksatsing, i både norskopplæring og fremmedspråk
- 299 • Arbeide for målrettede kvalifiseringsløp tilpasset behovene til bransjer og
300 næringer som trenger arbeidskraft

301 **Sunn folkehelse og psykisk helse**

302 Samfunnet skal bidra til å utjevne helseforskjeller. Sosial ulikhet innen helse
303 oppstår der det er andre sosiale forskjeller. Det er et rettferdighetsproblem, et
304 levekårsproblem, et folkehelseproblem og et samfunnsøkonomisk problem.

305 Vårt folkehelsearbeid skal vektlegge livsglede, mestring, trygge rammer, og
306 utjevning av sosiale forskjeller. Vi skal prioritere psykisk helse høyt. De som slet
307 mest før pandemien, er trolig de som har fått forsterket lettere psykiske lidelser
308 og psykisk sykdom. Vi må ta vare på hele mennesket, og bidra til at folk er i stand
309 til å mestre egne liv.

310 Tannhelse er et viktig fylkeskommunalt ansvar. God tannhelse handler om mer
311 enn bare tennene, den har stor betydning for den enkeltes fysiske og mentale
312 helse. Tannhelsetjenesten har også en viktig rolle i å avdekke vold og seksuelle
313 overgrep, og bidra til tidligere intervensjon.

314 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 315 • Være tydelige på nulltoleranse for mobbing, netthets og seksuell
316 trakassering, og videreføre mobbeombud og elev- og lærlingeombud
- 317 • Evaluere og følge opp vedtatt handlingsplan for psykisk helse
- 318 • Styrke skolehelsetjenesten slik at elever som trenger det får rask tilgang
319 på helsetilbud, gjennom digital elevtjeneste for alle elever og lærlinger
- 320 • Styrke seksualundervisningen, med vekt på kjønns- og legningsmangfold

- 321 • Tilby en sunn, enkel og gratis skolefrokost ved alle videregående skoler
- 322 • Følge tettere opp skoleelever som bor på hybel eller internat
- 323 • Ha tilgjengelige og faglig gode tannklinikker
- 324 • Sikre alle lik tilgang på utmark for friluftsliv, fysisk aktivitet og rekreasjon

325 **Solidaritet og utjevning i praksis**

326 I en urolig verden preget av krig, konflikt og pandemi, skal Innlandet være en
327 trygg havn for folk på flukt og et godt samfunn hvor alle føler seg velkommen og
328 blir en viktig del av det store fellesskapet.

329 Kultur er kilden til å bli kjent med oss selv og hverandre, og er lim mellom
330 mennesker. Vi ønsker å senke terskelen for aktivitet og deltakelse, særlig for de
331 som opplever diskriminering og utenforskap. Vi ønsker et variert og rikt kulturliv
332 med tilbud til alle grupper. Det er inkludering og fellesskap i praksis.

333 Frivilligheten er avgjørende for å kunne leve gode liv i kommunene. Dette gjelder
334 kultur, idrett, folkehelsearbeid og mye annet. En stor og mangfoldig frivillig
335 sektor stimulerer til deltakelse og livskvalitet. Frivilligheten må derfor styrkes
336 gjennom frivilligsentralene og på andre områder.

337 Boligmarkedet bidrar til større økonomiske og geografiske forskjeller. Tilgang på
338 egnet bolig er en økende utfordring i hele fylket. Derfor trengs det en ny sosial
339 boligpolitikk, spesielt for å bedre mulighetene til å skaffe seg egen bolig.

340 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 341 • Utvikle gode anlegg og arenaer, gjennomføre arrangementer og styrke
342 satsinga på barn og unge i samarbeid med idretten og kulturlivet
- 343 • Spille på lag med frivilligheten, idretten og kulturlivet, og fortsette
344 arbeidet med enklere søkeprosesser og mer treffsikre ordninger
- 345 • Arbeide for at mennesker med funksjonsnedsettelse får mulighet til aktiv
346 fritid med meningsfulle kultur- og idrettsaktiviteter, gjennom universell
347 utforming og gratis deltakelse for ledsager på flere arrangementer
- 348 • Videreføre kulturkortet UngINN for å tilgjengeliggjøre kulturoplevelser
349 for barn og ungdom uavhengig av bakgrunn og økonomi
- 350 • Videreutvikle Ung Kultur Møtes, Den kulturelle skolesekken og Den
351 kulturelle spaserstokken som lavterskeltilbud for mange
- 352 • Øke leselyst og -ferdigheter ved å utvikle fylkesbiblioteket og bokbussen
- 353 • Støtte arbeidet for skeives rettigheter, blant annet ved å støtte FRI og
354 prider som arrangeres i Innlandet

- 355 • Videreutvikle samarbeidet med bistandsorganisasjonene FORUT på Gjøvik
- 356 og Namibiaforeningen i Elverum
- 357 • Vi trenger bedre ordninger for å ta imot nye innbyggere i kommunene, og
- 358 vise dem at de er verdsatt og blir innlemma i lokalsamfunnet
- 359 • Samarbeide med Husbanken og se på alternative boligpolitiske tiltak som
- 360 kan få de unge inn på eie-markedet

361 **Arbeid mot digitalt utenforskap**

362 Mange henger ikke med på den digitale og teknologiske utviklingen, samtidig

363 som stadig flere tjenester krever et minimum digital kompetanse. Særlig eldre

364 kan oppleve at de ikke blir inkludert fordi det krever tilgang på eller kompetanse

365 til å bruke digitale hjelpemidler.

366 Rask teknologiutvikling fører med seg nye trusler mot personvern og sikkerhet.

367 Pacemakere kan hackes, kontoer på nett misbrukes og personopplysninger kan

368 komme på avveie. Ungdom er spesielt utsatt for trusler, hets og mobbing på nett.

369 Innlandet har landets fremste kompetansemiljøer for å møte dette.

370 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 371 • Øke den digitale kompetansen i hele befolkningen, med en særlig innsats
- 372 overfor den eldre befolkningen for å forebygge digitalt utenforskap
- 373 • Øke kompetansen gjennom opplæring, organisasjoner og ordninger som
- 374 slettmeg.no og bidra til utvikling av bedre tiltak for å trygge alle på nett
- 375 • Engasjere miljøer innen e-sport og lignende for å introdusere folk i alle
- 376 aldersgrupper for den digitale verden

377 **Urfolk og minoriteter**

378 Innlandet er og har vært et grenseområde og mangfoldsamfunn. Her har norrøn

379 og samisk befolkning levd side om side fra jernalderen, og vi har en lang grense

380 mot Sverige. Vi vil arbeide for et mer opplyst, tolerant og inkluderende samfunn,

381 for å ivareta alle minoriteter.

382 Innlandet fylke er sørsamisk forvaltningsfylke. Å styrke samisk kulturliv er viktig

383 for samhørighet og identitet i den samiske befolkningen. Vi mener det er en

384 grunnleggende menneskerettighet å kunne bruke sitt eget språk. Språket er

385 nøkkelen til å bevare og utvikle kultur. Innlandet har et særskilt ansvar for

386 sørsamisk, som er et truet språk, og skal sammen med Sametinget ta et aktivt

387 ansvar for styrking og utvikling av sørsamisk språk.

388 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 389 • Vektlegge at fylkeskommunen har et spesielt ansvar for den samiske
390 befolkning, samisk kultur, næring og språk, og skal derfor styrke dette med
391 særlig vekt på sørsamisk
- 392 • Videreføre samarbeidsavtalen og styrke relasjonen mellom Sametinget og
393 Innlandet fylkeskommune
- 394 • Jobbe systematisk for kunnskapsinnhenting og -formidling om samiske og
395 nasjonale minoriteters forhold

396 Utdanning i tråd med arbeidslivets behov

397 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
398 *Mange bedrifter i Innlandet melder om mangel på både arbeidskraft og riktig kompetanse.*
399 *Det er stort behov for fagarbeidere, og vi utdanner ikke nok fagfolk til viktige næringer. Vi må*
400 *derfor tenke nytt for å tilby viktige utdanningstilbud i et distriktsfylke med synkende elevtall.*
401 *For mange fullfører ikke videregående opplæring og får derfor ikke en fot innenfor arbeidslivet.*

402 Arbeiderpartiet mener gode skoler er helt avgjørende for å gi barn og unge et
403 godt grunnlag for å lykkes i livet. Våre skoler skal utstyre elevene med kunnskap
404 og erfaring til videre utdanning, arbeid og et godt voksenliv. Vi vil utdanne
405 ungdom og voksne inn i arbeid, ikke ut i arbeidsledighet.

406 **Innlandsmodellen i videregående opplæring**

407 Innlandet skal tilby videregående opplæring med høy kvalitet i hele fylket og
408 bidra til at elever fullfører og består. Alle elever er forskjellige og lærer ulikt, men
409 har behov for den samme gode oppfølgingen. Gode relasjoner mellom elev og
410 lærer i et sunt læringsmiljø er viktig for å skape indre motivasjon og læringsvilje.
411 Arbeiderpartiet skal føre en politikk som legger til rette for dette.

412 Vi skal løfte yrkesfagene. Det er et stort behov for at flere elever velger yrkesfag
413 på videregående skole og at det blir enklere å veksle mellom fagskole og høyere
414 utdanning. Mangelen på læreplasser er en av de største hindringene til et
415 fagbrev. Å sikre alle som ønsker en læreplass vil være en viktig investering for
416 framtida, både for hver enkelt lærling, men også for samfunnet.

417 Vi legger en desentralisert skolestruktur til grunn. Basert på elevenes ønsker og
418 næringslivets behov, i tett samarbeid mellom skole og arbeidsliv, skal vi skape
419 gode og framtidsrettede skoler i hele fylket.

420 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 421 • Arbeide målretta og langsiktig for at flere ungdommer fullfører og består
- 422 • Fortsette arbeidet med å innføre en læreplassgaranti
- 423 • Prioritere etter- og videreutdanning av lærere for å sikre god kvalitet

- 424 • Strekke seg for å opprettholde utdanningsprogram med få søkere ved
- 425 distriktsskoler eller i fag som er etterspurt i arbeidslivet
- 426 • Samarbeide med naboregioner om gode løsninger i grenseområder
- 427 • Yrkesrette fellesfag på yrkesfag, og tilby mer praksis og mer vekslning
- 428 mellom skole og bedrift
- 429 • Satse på restaurant- og matfag og reiselivsutdanning, vektlegge
- 430 språkkompetanse, og sammen med næringa jobbe for flere læreplasser
- 431 • Videreutvikle Læringsfabrikken og jobbe for at det etableres Nasjonalt
- 432 senter for yrkesfag på Raufoss
- 433 • Videreføre samarbeidsavtalen med Vitensenteret Innlandet på Gjøvik og
- 434 lignende regionale institusjoner som gir viktige bidrag til hele fylket
- 435 • Styrke rådgivningstjenesten i samråd med arbeidslivet, både på
- 436 ungdomsskolen og i videregående opplæring

437 **Livslang læring**

438 Samfunnet utvikler seg hele tiden. Behovet for arbeidskraft er forventet å øke
439 raskere enn arbeidsstyrken. For å imøtekomme arbeidslivets behov for
440 arbeidskraft, må vi gi folk mulighet til å omskolere og videreutdanne seg.
441 Desentralisert utdanning sikrer livslang læring, og ny teknologi gjør dette mulig.
442 Innlandet fylkeskommune skal bidra til at institusjoner, karrieresentre og lokale
443 studiesentre tilbyr riktig og relevant utdanning.

444 Høyere utdanning bør være tilgjengelig for alle i hele Innlandet. Arbeiderpartiet
445 vil derfor være en pådriver for at universitet og høgskoler spiller på lag med
446 kommuner for å møte behovet for livslang læring. Innlandet har i tillegg en av
447 landets største og beste fagskoler, med de mest fornøyde studentene. Vi vil at
448 Fagskolen Innlandet skal fortsette også med nettbasert undervisning for å kunne
449 gi tilbud til studenter i hele Innlandet.

450 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 451 • Tenke helhetlig for hele opplæringsløpet, fra barnehage til høyere
- 452 utdanning, for å sikre gode overganger og bedre omstillingsevne
- 453 • Videreutvikle de ni Karriere Innlandet-sentra for å tilby mer desentralisert
- 454 karriereveiledning, voksenopplæring og etter- og videreutdanning
- 455 • At fylkeskommunen bidrar med ordninger som sikrer bedrifter mer midler
- 456 til bedriftsintern opplæring (BIO-midler)
- 457 • Utvikle og støtte opp under etter- og videreutdanning generelt, men ha et
- 458 særlig fokus på tilbud for landbruksnæringa
- 459 • Videreutvikle Fagskolen Innlandet og Høyskolen for yrkesfag på Gjøvik, for
- 460 å gi et bredere videre utdanningstilbud flere steder

461 En offensiv og aktiv arbeidslivspolitik

462 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
463 *Arbeidstakerne skal være trygge og rettighetene skal ivaretas, og dette er kontinuerlig arbeid.*
464 *Det er fortsatt utfordringer i deler av arbeidslivet knyttet til sosial dumping og at regelverk*
465 *tøyes. Virksomheter som driver i strid med lover og regler undergraver arbeidslivet.*

466 Arbeiderpartiet skal være den viktigste pådriveren for å sikre et seriøst og
467 anstendig arbeidsliv, med ordnede forhold og rettferdige kjøreregler. Vi skal
468 samarbeide med partene i arbeidslivet, og ha tett dialog med fagbevegelsen.

469 Det organiserte arbeidslivet

470 Høy organisasjonsgrad og sterke fagorganisasjoner er kjernen i den norske
471 arbeidslivsmodellen. Den har gitt norsk arbeidsliv høy produktivitet og et unikt
472 konkurransefortrinn, og et samfunn med høy tillit, små forskjeller og stor
473 omstillingsevne. Arbeiderpartiet vil derfor føre en politikk som stimulerer til økt
474 organisasjonsgrad blant både arbeidstakerne og arbeidsgivere, og jobbe i nært
475 samarbeid med partene for å sikre et seriøst og organisert arbeidsliv.

476 Trepertssamarbeidet må spille en enda tydeligere rolle i samfunnet. Der
477 fylkeskommunen er oppdragsansvarlig og det er arbeidere som kommer fra land
478 med svake fagforeninger skal de informeres om trepartssamarbeidet, slik at man
479 kan treffe et informert valg om de vil organisere seg.

480 Fylkeskommunen er en stor innkjøper. Vi vil være en partner for de seriøse
481 firmaene. Gjennom vår makt som innkjøper vil vi stille krav om lærlinger, faste
482 ansettelser, fagkompetanse, og norske lønns- og arbeidsvilkår.

483 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 484 • Styrke trepartssamarbeidet, bidra til mer informasjon om dette, blant
485 annet i den videregående skolen og i lederutdanninger
- 486 • Arbeide for at nasjonale seriøsitetskrav skal gjelde for alle offentlige
487 anskaffelser, i tråd med Norgesmodellen
- 488 • I anbud knyttet til anskaffelser av bygg og anlegg benytte kontraktsvilkår
489 som forebygger sosial dumping og motarbeider arbeidslivskriminalitet
- 490 • Sikre at lønns- og arbeidsvilkår styrkes ved anbudsprosesser, oppsplitting
491 av selskaper og andre endringer i selskapsstruktur

492 Innlandet fylkeskommune som arbeidsgiver

493 Vi legger vekt på et inkluderende arbeidsliv, der våre medarbeidere skal føle
494 trygghet på arbeid. Organisasjonen skal ha en åpen ytringskultur. Ingen skal

495 ulovlig eller urimelig forskjellsbehandles på grunn av kjønn, religion, politisk
496 oppfatning, etnisitet, hudfarge, nasjonal opprinnelse, funksjonsevne og seksuell
497 orientering. En slik kultur er viktig for arbeidsmiljøet og den enkeltes trivsel.

498 Hele og faste stillinger skal være hovedregelen i arbeidslivet. Sammen med
499 arbeidslivets organisasjoner vil vi jobbe aktivt for å bygge heltidskultur, ved å
500 stimulere til lokalt partssamarbeid om heltidskultur, spre kunnskap om lokale
501 løsninger og gjennomføre lokale tiltak for å redusere deltidsarbeid.

502 Arbeidslivet er, og skal fortsatt være, preget av kunnskapsarbeidsplasser.
503 Innlandet fylkeskommune skal være en lærende organisasjon ved å bygge på de
504 ansattes kompetanse, utvikle og etterutdanne egne medarbeidere. Ansattes
505 faglighet og integritet er viktig for at fylkeskommunen skal kunne utføre sine
506 oppdrag som samfunnsutvikler og sørge for gode tjenester til innbyggerne.

507 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 508 • Følge opp tillitsreformen i Innlandet fylkeskommune, gjennom å gi ansatte
509 ansvar og myndighet ved delegering
- 510 • Arbeide for et inkluderende arbeidsliv, herunder være tydelige på
511 nulltoleranse for trakassering og mobbing
- 512 • Ansette flere mennesker med funksjonsnedsettelse eller hull i CV-en
- 513 • Satse på lærlinger og trainee-ordninger i egen organisasjon
- 514 • Sikre pensjonen i kommunal pensjonskasse, ikke konkurranseutsette
- 515 • At fylkeskommunen skal drifte kollektivtjenesten i egen regi, for blant
516 annet å ivareta bussjåførenes arbeidsvilkår på en god måte

517 Et nødvendig taktskifte i klimapolitikken

518 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
519 *Klima- og naturkrisa er vår tids største utfordring, og rammer hele kloden. Endringene skjer*
520 *nå, og gir blant annet utslag i hyppigere ekstremvær med flom, ras, tørke og bresmelting.*
521 *Innlandet er også utsatt for dette. Vi må derfor kutte klimautslippene og ta vare på naturen,*
522 *samtidig som vi utvikler bærekraftige løsninger og skaper nye grønne arbeidsplasser.*

523 Arbeiderpartiet mener at Innlandet kan ta en nasjonal lederrolle innen klima,
524 miljø og energi. Vi kan gå foran ved å ta i bruk naturressurser på en bærekraftig
525 måte, kutte utslipp og utvikle nye næringer. Det vil vi konkretisere og realisere.

526 **Klimakloke samfunnsgrep**

527 Bærekraft handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten
528 å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Vi skal ta vårt
529 ansvar og jobbe for at staten øker omstillingstakten.

530 Innlandet skal bli et fornybarsamfunn. Miljø- og klimahensyn skal veie tungt i alle
531 samfunnsspørsmål, men det skal tilpasses at vi lever i både by og bygd. Transport
532 er en av sektorene som fører til størst utslipp, derfor ønsker vi å stimulere til
533 grønnere reiser. Vi ønsker også økt satsing på bærekraftig velferd.

534 Innlandet har blant annet Norges største innsjø og lengste elv, og til sammen har
535 vi viktige verdier og vannressurser vi skal ivareta. Tilstanden i Mjøsa er forverret
536 de senere år, og vi er derfor opptatt av sikre Mjøsa som ren innsjø og
537 drikkevannskilde. Vi vil være en pådriver for ansvarlig vannforvaltning.

538 Når storsamfunnet nytter areal og naturressurser fra kommunene, slik som
539 gjennom utbygging av vann- og vindkraft, er det et viktig prinsipp at utbyttet
540 kommer lokalsamfunnet som bærer kostnadene til gode. Distriktskommunene
541 vil ikke akseptere naturinngrep de selv kun i liten grad drar nytte av.

542 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 543 • Arbeide for at Innlandet blir klimanøytralt innen 2030 og for fossilfri
- 544 fylkeskommunal virksomhet innen 2025
- 545 • Videreutvikle arealregnskap, klimabudsjett og klimaregnskap
- 546 • Tilrettelegge for trygg og grønn mobilitet som vil gi retning for en
- 547 klimavennlig utvikling av persontrafikken i Innlandet
- 548 • Legge til rette for flere ladepunkter for el-biler og godstransport
- 549 • Innføre plastfrie og grønne fylkeskommunale kantiner
- 550 • Bruke innkjøpsmakta til fylkeskommune til å stille krav om økt bruk av
- 551 nullutslipps maskiner på byggeplass
- 552 • Bidra til at offentlige bygg bygges som lavenergi, passivhus eller plusshus,
- 553 blant annet legge til rette for solcelletak på fylkeskommunale bygg
- 554 • Delta aktivt og øke den forebyggende innsatsen mot flom- og raskader,
- 555 så langt det er mulig gjennom bruk av naturbaserte løsninger
- 556 • Bidra til at vegbygging og vedlikehold blir grønnere, samt stille krav til
- 557 nullutslippsbyggeplasser og gjenbruk av masse og materialer
- 558 • Bidra til at kollektivtrafikken går fra fossil drift til grønn mobilitet
- 559 • Delta i Oppdrag Mjøsa for å kartlegge og ta vare på Norges største innsjø,
- 560 og bidra til at vannforvaltning sikres for alle Innlandets regioner
- 561 • Være en pådriver for nasjonale tilskuddsordninger til flomvern

562 **Grønne arbeidsplasser**

563 Innlandet er Norges grønne hjerte. Vi har naturgitte forutsetninger for å ta en
564 ledende nasjonal posisjon i det grønne skiftet og utviklingen av bioøkonomien.
565 Våre naturressurser er viktige i nasjonal og internasjonal sammenheng. Disse

566 naturressursene skal vi forvalte på en måte som gjør Innlandet til et ledende
567 kraftsentrum for bærekraftig bioøkonomi. Ifølge SINTEF kan Innlandet alene
568 skape 25.000 nye grønne arbeidsplasser og årlig bidra med 20 milliarder kroner
569 i økt verdiskaping gjennom utvikling og foredling av fornybare naturressurser.

570 Innlandet er et naturlig tyngdepunkt og vertsregion for store deler av den grønne
571 industrien i Norge, og har derfor et særlig ansvar for å legge til rette for utvikling
572 av grønne næringer. Gjennom satsing på næringshager, inkubatorer, klynger,
573 forskningsmiljøer, næringsrettede virkemidler og effektiv infrastruktur for
574 grønne industriområder skal vi prioritert dette høyt. Innlandet har sterke
575 bioteknologimiljøer, næringsmiddelindustri, småskalavirksomhet og klynger
576 som NCE Heidner Biocluster og Norwegian Wood Cluster.

577 Vi har også en ambisjon om at sirkulærøkonomien skal styrke Innlandets
578 konkurransekraft, skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser. Her er det
579 grunnleggende synet at det egentlig ikke finnes avfall, men at avfall er en ressurs
580 og råvare. Innlandet er Norges største og viktigste landbruksfylke, og det er en
581 del av løsningen. Blant annet økt bruk av skogens ressurser er både god
582 industripolitikk, god distriktpolitikk og god klimapolitikk.

583 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 584 • Investere i grønn omstilling og å skape flere grønne arbeidsplasser, blant
585 annet gjennom å videreføre næringsfondet Grønn framtid i Innlandet
- 586 • Videreutvikle næringer som bidrar til omlegging til lavutslippssamfunnet
587 som for eksempel bioøkonomi, sirkulær økonomi og bærekraftig reiseliv
- 588 • Følge opp og gjennomføre bioøkonomistrategien, og øke videreforedling
589 av skog lokalt og ta en internasjonal posisjon innen skog- og trenæringen
- 590 • Stille bærekraftkrav til bedrifter og gründere som mottar offentlig støtte
- 591 • Beholde et aktivt og grønt fylkeskommunalt eierskap i Eidsiva Energi AS
- 592 • Utvikle og øke effekten av allerede eksisterende kraftproduksjon
- 593 • Sikre og utvikle kraftkrevende industri, gjennom en bærekraftig
594 energipolitikk og øke produksjonen av fornybar energi, samt øke
595 kapasiteten på linjene for å føre kraften fram til industrien
- 596 • Lage en batteristrategi som kan bidra til batteriproduksjon i Innlandet
- 597 • Støtte forskning og innovasjon som øker takten på grønn omstilling, og
598 tiltak som reduserer utslipp og forurensing fra eksisterende næring
- 599 • Stille miljøkrav i offentlige anskaffelser for å stimulere til et grønt skifte
- 600 • Videreutvikle og forsterke vårt samarbeid med Sverige for etablering av
601 grønne industriprosjekter og verdikjeder

602 Innlandet – Norges naturlige knutepunkt

603 *Samfunnsutfordring Innlandet Arbeiderparti vil ta tak i og bidra til å løse:*
604 *Innlandet er Norges mest spredtbodde fylke, og preget av lang avstand mellom postkassene.*
605 *En forutsetning for å kunne bo og drive næring her er at vi er påkoblet omverdenen med godt*
606 *utbygd infrastruktur. Befolkningen og næringslivet i Innlandet må knyttes bedre sammen,*
607 *særlig øst-vest-forbindelsene er fortsatt for dårlige.*

608 Arbeiderpartiet vil sørge for at hele Innlandet skal være et attraktivt fylke med
609 framtidsrettede og bærekraftige transportløsninger både for folk og næringsliv.
610 Innlandet er landets knutepunkt og vi ønsker å knytte Norge bedre sammen.
611 Raskeste veg til utlandet går gjennom Innlandet fra nord og nordvest. Grønne
612 godsbaner er avhengig av flere tilsvinger, krysningsspor og effektive terminaler.
613 Sammen med staten skal vi derfor bygge ut trygg og effektiv infrastruktur.

614 Flere grønne reiser

615 Kollektivtransporten i Innlandet må videreutvikles og optimaliseres. Det er viktig
616 for et langstrakt fylke å tilby fleksibel og tilpasset kollektivtjeneste. I dag utgjør
617 den største andelen av tjenesten skoleskyss. Mange i Innlandet dag- og
618 ukependler mellom kommuner og mellom fylker, og pendlertilbudet må bli
619 bedre. Vi skal også utvikle bedre skysstilbud til turister og deltidsinnbyggere.
620 Mange grupper er helt avhengig av skyss for å bevege seg rundt; ungdom, eldre,
621 innvandrere og mennesker med nedsatt funksjonsevne. Derfor er holdeplasser,
622 billettpris og antall avganger viktig.

623 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 624 • Tilby landets rimeligste kollektivkort for barn og ungdom under 20 år
- 625 • Arbeide for utslippsfri kollektivtrafikk på framtidretta drivstoff
- 626 • Forsterke kommunikasjonen øst-vest innad i det nye fylket
- 627 • Sette i drift utslippsfri passasjerferje på Mjøsa mellom Gjøvik og Hamar
- 628 • At kollektivmuligheter mellom regioner i Innlandet, og inn mot
- 629 vekstområder som Gardermoen, utvikles og styrkes
- 630 • Arbeide for bedre korrespondanse mellom buss, tog og ferje
- 631 • Tilby bestillingsrute/-taxi i distriktene som en del av kollektivtilbudet
- 632 • Samarbeide med naboer for å gi sømløse tilbud på tvers av fylkesgrenser,
- 633 og vektlegge tiltak for pendlere som for eksempel «hjem-jobb-hjem»

634 Ruste opp fylkesvegene

635 Fylkesvegnettet er viktig for innbyggere, tilreisende og næringsliv. Av det totale
636 vegnettet i Norge utgjør fylkesvegene om lag 80 prosent, og i Innlandet har vi
637 6800 kilometer. Vegene må sikres nødvendig oppgradering og vedlikehold. Vi har

638 fått et betydelig standardsprang mellom det statlige vegnettet og fylkesvegene.
639 Staten bruker mer enn dobbelt så mye midler til under halvparten av veglengden
640 i forhold til fylkeskommunene, og de har et vegnett med betydelig bedre
641 standard i utgangspunktet.

642 Innlandet trenger et inntektssystem som tar hensyn til geografiske forskjeller og
643 som ikke straffer oss økonomisk i den grad det gjør i dag med få innbyggere som
644 bor spredtbygd. Særlig i distriktene vil det fortsatt være helt avgjørende å sikre
645 gode fylkesveger. Framtida vil fortsatt innebære transport på veg, og det er
646 derfor et felles samfunnsansvar å utvikle ny teknologi for å sikre at kjøretøyene
647 og asfaltleggingen er klimavennlig.

648 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 649 • Prioritere trafikksikkerhetsarbeidet og gang- og sykkelveger, særlig i
650 tilknytning til barnehager og skoler, for eksempel Hjertesone
- 651 • Legge bedre til rette for sykkel som en del av transportnettet
- 652 • Stille strengere klimakrav til asfaltlegging og -vedlikehold
- 653 • Begrense bruken av salt på fylkesveger, og bidra til å utvikle alternativer
- 654 • Rullere handlingsprogram for fylkesveger i nye Innlandet, og løfte fram
655 viktige fylkesveger for næringslivet og vektlegge «godt nok»-prinsippet for
656 å få mest mulig utbygging for pengene

657 **Nasjonal transportplan**

658 Nasjonale transportårer har avgjørende betydning for god næringsutvikling.
659 Derfor må våre riksveger og jernbanestrekninger prioriteres. Planene for de
660 nasjonale vegene Rv2, Rv3, Rv4, Rv15, Rv25, E6, E16 og E136 må bygges. Staten
661 må følge opp jernbanesatsingen Godspakke Innlandet i NTP 2018-2029. Tiltak
662 som tilsvinger, kryssningsspor og effektive terminaler må igangsettes snarest. Vi
663 ønsker at flere skal få mulighet til å ta toget, og derfor må det investeres mer på
664 strekningene Dovrebanen, Gjøvikbanen, Raumabanen, Rørosbanen, Solørbanen,
665 Kongsvingerbanen og Grensebanen.

666 Innlandet Arbeiderparti vil:

- 667 • Arbeide opp mot nasjonale myndigheter for å øke den statlige innsatsen
668 for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene
- 669 • Prioritere trafikksikrings- og rassikringstiltak, og et statlig bruprogram for
670 å sikre et krafttak for nødvendig opprusting av bruene
- 671 • Fortsette arbeidet for at Mjøsbyen må få belønningmidler for å knytte
672 hele fylket sammen
- 673 • Arbeide for full utbygging av InterCity fram til Lillehammer

- 674 • Sørge for at det utvikles flerbruksterminaler på Sørli, Kongsvinger, i Vest-
675 Oppland og ved Hauer seter
- 676 • Arbeide for å elektrifisere hele strekningen Hamar-Elverum-Kongsvinger
677 og Støren-Elverum-Kongsvinger (Røros- og Solørbanen), og timesavganger
678 med tog på Rørosbanen mellom Hamar og Tynset
- 679 • Arbeide for helhetlig utbygging av banekorridoren Oslo-Stockholm
680 gjennom Kongsvinger
- 681 • Arbeide for strekningsvise tiltak på Gjøvikbanen for kortere reisetid og
682 hyppigere avganger
- 683 • Jobbe for å få utredet differensierte drivstoffavgifter der folk i regioner
684 uten reelle alternativer til bil, skjermes for økte drivstoffpriser ved at
685 avgiftene reduseres
- 686 • Sikre en bred prosess og forankring i forkant av at fylkestinget vedtar
687 høringsinnspill til kommende Nasjonal transportplan